

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. II. Fierine possit, ut quis nunquam tristetur, & an id arte illâ
impetrandum, quâ nostram divinæ voluntati conformamus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77028](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77028)

CAPVT II.

Fierine possit, ut quis nunquam tristetur, & an
id arte illa impetrandum, quā nostram di-
vinæ voluntati conformamus.

S Almon humanæ sapientiæ pelagus, & magnum
portentum, liberrimè pronuntiavit: Non contristabit
justum quicquid ei acciderit. Loquitur sapientissimus Rex
de rebus fortuitis, quæ bonæ menti contra quā vult
obveniunt, perinde si dicat: Mala voluntaria, uti sunt
peccata & noxæ, virtuti bonum utique sollicitum habent & dolore afficiunt: at illa fortunæ ludibria, facul-
tatum amissio, honoris jactura, valetudinis dispendium,
charorum funera virum justum tam non affligant &
angunt, ut hæc sæpissime beneficii loco numeret; nec
mala putet, sed exercitium patientiæ credat, & pro iis,
ut par est, Deo gratias agat. Nam bonæ menti calami-
tas omnis, occasio est virtutis. Quapropter Hugo illud
(quidquid ei acciderit) acutè expendens: Sicut accidens est,
inquit, auctore philosopho, quod adest & abest præter subjecti
corruptionem: ita præsens tribulatio, & erumna adest, & abest
præter justis contristationem, & conturbationem.

Ceterum, quod erecto ac hilari animo vir justus ex-
teriora quavis mala excipiat, Paulus locupletissimus tes-
tis: Repletus sum, inquit, consolatione, superabundo gaudio in
omni tribulatione nostrâ. Non in fame tantum aut siti, non
in vinculis solum aut plagis, sed in omnibus arummis
& angustis, in omni tribulatione nostrâ: Neque levi tan-
tum lætitiâ afficior, sed, repletus sum consolatione, supe-
r abundo gaudio, etiam cum virgis cedor, cum lapidibus
infernor, etiam cum naufragis jactor. Turonenis præ-
sul Martinus à Severo Sulpitio tot annis nunquam ira-
tus, nunquam moestus est visus, sed pacatus semper sibi-
que similis. Ita sanè non contristabit justum, quicquid ei ac-
ciderit. Chrysostomus omni calculo sententiam hanc
confirmans: Nihil enim aliud, inquit, grave atque acerbum
est, quàm in Dei offensionem incurrere; hoc sublato, non afflicto,
non insidia, non aliud quicquam prudentem animum molestâ
afficere queat. Quin potius quemadmodum si exiguum scintil-
lam in magnum pelagus injicias, eam protinus extinxeris: eo-
dem modo molestia omnis quàm liber ingens, si in animum sibi
bene consuevit incidit, confestim perit & evanescit. Hic idem
oris aurei doctor, ut rem quæ oculis explicatius subje-
ceret, mentem cælo conferens. Cælum, inquit, altius est
imbris ac pluvii. Cælum quidem cum nubibus obducitur, pati
putatur, sed nihil patitur: Sic & nos etiam si putamur pati, ni-
hil patimur, id est, tristiti æquasi nubibus obduci putamur, sed non
tristamur. Sed demus humanæ imbecillitati doloris aliquid &
mœstitiæ, sed quale hoc aut quantum? Ambrosius: Esto, in-
quit, in illis, hoc est, in laboribus, aliquid acerbatis. Quem
virtus animi non abscondit dolorem? Neque enim profundum
mare negaverim, quia vadosa sunt littora; neque cælum lucidū,
quia interdum obtegatur nubibus; neque terram secundam, quia
aliquibus locis jejuna glareæ est; aut lætas segetes, quia inter-
mixtam solent habere sterilem avenam. Similiter puta beatæ
messis conscientia interpellari aliquo acerbulo dolore, tamen ma-
nipulis vitæ beatæ, si quid forte accidit adversi atque amari-
tudinis, tanquam sterilis avena absconditur, aut tanquam lolii
amaritudo frumenti suavitatē obducitur. Ergo, non contri-
stabit justum quicquid ei acciderit. Sentiet tristitiam,
non consentiet; tegetur nubibus cælum, non subverte-
tur; lolium miscebit se tritico, sed non nocebit. Non sen-
tire mala sua, non est hominis; at non ferre, non est viri.

§. I.

N Equè solum Christiana sapientia hoc capit: præcis
etiam hoc animi robur non ignotum. Verè ceci-
nit Venerinus vates.

nam voluntatem prudenter nil unquam admittere. Ita A
Chrys. form. enim, inquit Chrysostomus, velle efficere posse, uti nolle effi-
ci non posse. Magna vis est voluntatis, quæ efficit nos posse quod
volumus, & non posse illa quæ volumus.

Quod si quis manè ita se Deo committat: O Dominus
meus & Deus meus, ego me tibi offero in omne bene-
placitum tuum: hodie sciens prudensque contra tuam
voluntatem nil agam: is tamen eodem hoc die aut veri-
tam ganeam, aut infame prostibulum subeat, aut aliis ad
vitia occasionibus temere sese indulgeat, hic quidem
homo cum Deo ludere, & altera panem, hac verò ma-
nu scorpionem porrigere censendus est. Ita Porcius di-
vinæ voluntati subjectissimum se quidem polliceri, ni-
hilominus aliorum opibus, aut famæ nominique infi-
dias struere, invidiam in se sponte admittere, ab ira non
preveniri, sed illam ultro accersere, hoc joculari est cum
Deo, & victoriam moram impellere, atque ostium apre-
rire vix dum rogantibus admitti. Et quodnam hoc amo-
ris symbolum? Anno te, sed hunc à me colophum accipe:
aut: Non patiar me separari à te, at cum occasio invitat
in rogis angusto calle, quem verbis ante adeo demul-
seram, jam manu dejicio in voraginem. Ad solemus pi-
gerimis nos vocibus defendere: Non potui aliter. His
Chrysostomus respondens: Nec enim quisquam, ait, pote-
rit excusari, quasi voluerit, & non poterit: cum confitetur cum
idcirco non potuisse, quia noluit, ut nolens volentis exemplo dam-
netur, & volens, quia implevit quæ voluit, muneretur.

§. I. V.

Illud ergo colloquium inter duos religiosos viros, cap-
tu difficile non est, & fateri cogimur, viam nemini
obstrictam, ad illum Tranquillitatis apicem; ad hunc
paradysum nemini ocellum ostium: quilibet hoc unum
potest, Velle quod vult Deus, iam ingressus est; nullius aut
ordinis, aut sexus, aut ætatis homines hinc arcantur. Ve-
rùm duo præcipuè in narrato colloquio capita sunt in-
stitutionis tam eximie, ut ea probè cepisse, sit hic pal-
mam obtinuisse.

Primum: Altissimè animo imbibere, quicquid sit,
divinæ fieri providentiæ, quæ ad suum finem atque ad
beatitudinem disponit universa, prout secretissimo Dei
iudicio placuit ab omni ævo. Omnia certa, & in æter-
num dicta lege decurrunt. Pulchrè de hoc Seneca: Causa
sa pendet ex causâ, inquit, privata ac publica longus ordo re-
rum trahit. Ideo fortiter omne ferendum est: quia non, ut puta-
mus, incidunt cuncta, sed veniunt. Olim constitutum est, quid
gaudeas, quid fleas: & quamvis magnâ videatur varietate sin-
gularum vitæ distingui, summa in unum venit. Accepimus per-
turbamur. Quid ita indignamur, quid querimus: ad hoc
parati sumus. Utatur, ut vult, suis natura corporibus: nos læti
ad omnia & fortes cogitemus, nihil perire de nostro.

Alterum: Facere quod in se est, cetera omnia divinæ
Providentiæ liberalissimâ confidentiâ transferre: forte
sua contentum vivere, de alienâ non inquirere, nec
ulli beatiorem invidere. Hæc sunt quæ perducunt in
propugnaculum Tranquillitatis inexpugnabile: hæc illa
virtutum omnium panoplia est. Hanc verò nunquam
induant illi, qui caduca hæc amant, velut sua & perpe-
tua bona, qui se propter illa suspiciunt, qui divinæ
Providentiæ non satis fidunt. Hi ad levissimarum inju-
riarum motus collabuntur; jacent & mœrent, cum va-
nos & pueriles animos, omnis solidæ voluptatis ignaros,
falsâ & mobilia oblectamenta destituunt. At ille qui se
læti rebus non inflat, nec mutatis contrahit, divinæ de
se Providentiæ plenissimè fidit; adversus utrumque sta-
tum invictum animum tenet exploratæ firmitatis: om-
nium virtutum panopliâ munitus est. Verbo: Vult quod
vult Deus.

Horat. lib. 3.
ca. m. Ode 3.

Iustum & tenacem propositi virum,
Non civium ardor prava jubentium,
Non vultus instantis tyranni
Mente quarens solidâ:
Si fractus illabatur Orbis,
Impavidum ferient ruinae.

Psalm. 104.
vers. 15.
Sap. cap. 3.
vers. 1.
Zach. cap. 2.
vers. 8.
Vide Nico-
laum Sera-
rinum in
hunc locum.
1. Ioan. c. 5.
vers. 18.
Isai. c. 37.
v. 33.

Sûsque deque ferantur omnia, calum ruat, sobruen-
te hac mole cor Deo fîsum non trepidabit. Amplissimæ
promissiones sunt quæ cor istud præmuniunt. Deus pro-
clamans: Nolite, inquit, tangere Christos meos, quos ego
gratiæ meæ oleo inunxi. Et verè: Iustorem animæ in ma-
nu Dei sunt, & non tanget illos tormentum malitiæ. Zacha-
rias: Qui tetigerit vos, tangit pupillam oculi mei. Joannes:
Scimus, inquit, quia omnis qui natus est ex Deo, non peccat
(violando charitatem letali noxâ) sed generatio Dei con-
servat eum, & malignus non tangit eum, eâ scilicet vi quâ
possit vincere.

Assyrius Rex Sennacherib omnes Judæ civitates
expugnavit. Hierosolyma non potuit, imò nec oble-
dit, imò nec quidem vidit. Diserte affirmat Isaias: Hæc
dicit Dominus de rege Assyriorum, non intrabit civitatem hanc,
& non jaciæ ibi sagittam: & non occupabit eam clypeus, & non
mittet in circuitu ejus aggerem. Ita prorsus vir iustus, cujus
lex voluntas Dei, undique inexpugnabilis est, non con-
tristat eum quidquid ei acciderit, licet omnia membra tor-
queat dolor, licet paupertas urat, licet mille premant
ærumnæ, ille tamén erecto & sereno animo Deum ar-
chissimè stringit, & etiam tunc ad divinam voluntatem
se se conformat ex toto. Et quippeni hoc possit? libera
habet charitatis brachia, nullis unquam, ut, nolit, care-
nis vincienda: æternis amplexibus, modò velit, inhæsurâ
divinæ voluntati.

Memorare virum eruditione ac virtute magnum,
ubi res in maximâ esset difficultate, solitum dicere: Sal-
ve amaritudo amarissima, omnis gratiæ benedictionisq; plena.
Quid hoc aliud quàm cum Socrate philosopho cicutam
haurire ridendo? Melius dixerò: Quid hoc aliud quàm
cum Apostolo Andréâ crucem amplecti vel eminus fa-
lutando? Hac certè ratione propter hortum, ut, ajunt,
salutamus & sepem; & propter fructus, amamus &
arborem.

§. II.

Obijcias: Hæc in scholis differimus, aliter domi vi-
vimus. Fames, infamia, bonorum jactura, mor-
borum sævitia neminem exhalant, neque enim leni-
ter ista ferunt: ferreus sit cujus hilaritatem non lubrunt
hi arietes.

Job c. 16.
v. 2.

Idem c. 8.
v. 20 & 21.

Idem c. 19.
v. 21.

Da veniam, mi homo, videris ex familiâ esse amico-
rum Jobi, quibus ille in os: Consolutores, inquit, onerosi
omnes vos estis. Verbosi amici mei, ad Deum stillat ocu-
lus meus. Stillat, non nego, & hoc non voluptatis est;
sed stillat ad Deum; hoc solidi est gaudii. Deus non projici-
et simplicem, nec porriget manum malignis. Donec implea-
tur risu os tuum, & labia tua júbilo. Ecquid vultis? Manus
Domini tetigit me. Ab hac manu feriri, beatus est, quàm
à quâvis aliâ mulceri. Hæc Domini manus perfanat vel
solo tactu; feriendo, non morbum, sed salutem, non
mortem adfert, sed vitam. Hæc amicis suis Jobus, hæc
& ego tibi. Simul etiam quæro: Si quis ferrea chirothe-
câ te cædat, & sanguinem eliciat, nunquid in jus ambu-
lare coges chirothecam? manus fecit. Nunquid manum
ad tribunal rapies? homo te læsit: ita Deus manum quâ
fecit, chirothecâ tegit, jam scortea, jam ligocæ, jam &
ferreâ, modò fame punit, modò infamiâ, nunc illum in
te hominem immittit, nunc alium, quandoque per co-
gnatos, per domesticos, per fratres castigat. Quid jam
tibi vis? eadem Dei manus est, idem Deus qui ferit, sed
aliter atque aliter, per alios atque alios te cædit. Quid
tu jam blateras, homo? Ille nebulo mihi hanc invidiam
conflavit; trifurcifer iste in has angustias me conjecit;

A hic tenebrio & gratiam mihi & pecuniam subducit.
Quid quæso hic ais, infanè? quid contra chirothecam li-
tigas? manum attende, Deum aspice percutientem,
Deus hæc tibi omnia fecit. Non recordaris, cujus te
suprà monuerim? siluisse, imò & obmutuisse sanctis-
simum regem, hoc unum cogitando: Quoniam tu fu-
cisti. Ecclesiastes de bonâ malaque die differens: Si-
ut enim hanc, inquit, sic & illam fecit Deus, ut non inve-
niat homo contra eum justas querimônias. Cur igitur non
Deo id saltem laudis tribuimus, quod chirurgus, qui
ubi scalpello dextrè vomica rupit: Optime (dici-
mus) mi magister, ab hoc vulnere quod fecisti, sanita-
tem ego spero. Medicum quoque laudamus, qui The-
tiacæ suæ viperam miscet saluberrimo effectu: in Deo
cur imptobemus, si suis pharmacis humanas noxas &
injurias admisceat? Hoc sciamus, constare illi facti sui
rationem, etiam cum de eâ nihil nobis constet. At in-
terim in Deum occultè queruli mustitamus: O Domine
quàm acerbè percutit manus tua, nimis valida tibi bra-
chia sunt ad verberandum. O Christiane, ne Deum ac-
cusa, nimis eum esse validum ad verberandum; tu ni-
mis delicatus es ad tolerandum: si te liber tantum aura
tristior, si quis tibi faniem extraxerit, occiden-
dum te putas. Iustus quasi fundamentum sempiternum: la-
tus in æternum non commovebitur. Tandem ibi consili-
um ubi nil eum pellat, ubi nil terreat. Non contristabit iustum
quidquid ei acciderit.

§. III.

Seneca suo Lucilio: Nolo, inquit, tibi unquam deesse le-
nitiam, volo illam tibi domi nasci: nascetur, si modò intra
teipsam sit. Cetera hilaritates non implent pectus, sed frontem
remittunt: leves sunt nisi tu fortè judicas illum gaudere, qui-
det. Animus debet esse alacer & fidens, & super omnia erectus.
Ita prorsus est: Animus sit super omnia erectus ad Deum, à vi-
tu & voluntate divinâ sic pendens, ut illum nec extollant in-
trita, nec frangant; & cui vera voluptas sit, voluptatum con-
temptio. Hunc animum ita liberum, ita interitum ac stabili-
lem, extra turpem metum, extra cacam libidinem, & sedula
cupiditates positum, cui unum bonum sit Deus & voluntas di-
vina, unum malum averto à Deo & divinâ voluntate: bene,
inquam, animum non contristabit quidquid ei acciderit; bene
ita fundatum, necesse est, velis nolit, sequatur hilaritas conti-
nua, & letitia alta atque ex alto veniens. Reliqua gaudia aut
turpia sunt aut infirma & extra hominem. Atque hæc
quibus delectatur vulgus, tenuem habent ac perfusori-
am voluptatem: & quodcumque investitum gau-
dium est, fundamento caret. Aliter planè in vini julli
gaudio est. Nam Seneca teste, illud ex se ortum, fidele for-
mumque est, & crescit, & ad extremum usque persequitur. Ob-
serva (ad extremum usque persequitur) quod vel ipsa
rationi clarum sola enim virtus præstat gaudium PERPETUUM,
securum: etiam si quid obstat, nubium modò intervenit, que in-
frâ feruntur, nec unquam diem vincunt. Nam revera talis
est animus divinæ voluntati affixus, qualis Mundi sta-
tus super Lunam:

Perpetuum nullâ temeratus nube serenum.

Siquidem illa pars Mundi superior & ordinatior, nec
in nubem cogitur, nec in tempestatem impellitur, nec
versatur in turbinem, omni tumultu caret. Eodem mo-
do animus divinæ voluntati constanter inhærens, quie-
tus, & in statione tranquillâ collocatus, modestus, &
compositus est: non contristabit illum, quidquid acci-
derit. Neque verò hilaria & Saturnalia semper agita-
bit, aut Bacchanalia viverit vit ille iustus: placidum & in
& occultum illud gaudium est, & cum gravitate, imò tranqui-
litate conjunctum. Neque enim aliud est, quàm in-
terior quies, & pax, & concordia animi, & magnitudo
cum mansuetudine. Quæ malis aut stultis absunt: ubi
cupiditates ipsæ sibi obrepunt aut pugnant, & semper
in eorum animis velut legiones & castra cædarum, aut
acerbarum

acerbarum cogitationum. Mens bona & divinæ voluntati in omnibus obsecundans, nunquam malis suis ingemiscit, fortuita hæc despiciat, quidquid accidit, boni consilium, in bonum vertit, nunquam Deo queritur. Hæc illa est quies mentis in tuto collocata & sublimitas; hoc illud ex notitia divinæ voluntatis & obsequentiā gaudium tam grande & immotum, ut non contristeri possit, quidquid ei acciderit. Nam quod Sapientia in Sacris loquitur, idem voluntas divina pollicetur: *Qui me audivit, habitabit cum fiducia, & requiescet absque timore, ab omni malo.* Christianus Doctor hæc consignet Ambrosius: *Non frangitur sapiens doloribus corporis, nec vexatur incommodis; sed etiam in ærvmnis beatus manet. Quia non in delectatione corporis, vita beatitudo, sed in conscientia pura ab omni labe.*

§. IV.

Itaque sentit ærvmnas vir iustus, sensum enim hominis nulla exiit virtus: sed non timeret, & invictus dolores suos ex alto spectat. Clarissimè Romanus Sapiens: *Nihil, inquit, accidere bono viro, mali potest.* Quasi respondeat. Adversari aliquid, fateor, nihil mali. Et in eo tu erras. Quemadmodum tor flumina non mutant saporem maris, nec remittunt quidem: ita adversarum impetus rerum, viri fortis non vertit animum. Manet in statu, & quidquid evenit, in suum colorem trahit. Est enim omnibus externis potentior: nec hoc dicit, non sentit illa, sed vincit, & alioquin quicquid placidius contra incurrentia attollitur. Omnia adversa exercitationes putat. Talis profecto Jobus, talis rex David. Nam *est ambulaveram, inquit, in medio umbra mortis, non timebam mala, quoniam tu mecum es. Si Deus pro nobis, quis contra nos?* Si Deus pro me, agebat Paulinus, tunc etiam araneorum tela instat triplicis mari mihi erunt: si contra me Deus, tunc ipsum hoc subtilissimum textum plus impedire poterit quam ullus verus. Ita Felix Nolanus presbyter, cum idololatris impia sacra obiectasset, factio in se impetu, in duorum pariter angustias se abdidit, qui aditus cum præparatis repente araneorum telis obductus videretur, nemini recentis latebræ suspicionem reliquit.

Verè, *Clamarunt iusti & Dominus exaudivit eos, & ex omnibus tribulationibus eorum liberavit eos.* Orbis hoc faslus David: *Exquisivi Dominum, inquit, & exaudivit me, & ex omnibus tribulationibus meis eripuit me.* Ergo, Benedictus Deus, qui consolatur nos in omni tribulatione nostra, ut possimus iustum, quidquid demum accidat. Nam ut pupillam Christi tangere nemo poterat, nisi is a quo Christus eam voluisset tangi, ita homini probo certissimum, nec pilum sibi posse subtrahi, nisi Deus id velit. Quod si Deo placeat, re quid scierit, mox adest & exclamat: *Fiat voluntas tua, sicut in celo & in terra: non contristabit me, quidquid à divina voluntate obtigerit.* Ideo Isaias vates velut nuncios emittit ad omnes probæ mentis homines, & dicit eis imperat: *Dicite iusto, inquit, quoniam bene.*

Verum, o mi Isaias, viro huic charissima uxor mortua est. Nihilominus, inquit, dicite illi, *Quoniam bene.* At domus illi combusta est: Idem hoc illi dicite, *Quoniam bene.* At officio & omni gratia privatus est: *Quoniam bene.* Sed magnam fecit jacturam honoris: *Necdum male.* At jam omnium liberorum funera spectavit: Dicite illi non minus: *Quoniam bene.* At maximam pecuniæ summam perdidit: *Quoniam bene,* nam ipse periisset, nisi prius ipse pecunia.

Jacob sub dio dormit, terra ei in cubile, saxum in cervicali fuit: rigidus somnus, fateor, sed vidit huc illuc entes & redeuntes Angelos, & Deum scalarum capiti acclinem. Multis omnia videntur faxea, sciunt tamen circa se vigilare insomnes Angelos, & Deum ærvmnarum suarum assiduum spectatorem respiciunt,

A ideo non contristat illos quidquid eis accidit. *Iustus Prov. c. 12. v. 1.*

quasi leo confidens, absque terrore erit. *Alphonfus, ille Neapolis & Aragoniæ Magnus Rex, qui jam senex Livium & Cæsarem quotidie legit, epistolas Senecæ in Hispanicum idioma transtulit, & ne putes, Lector, in profanis solum scriptoribus cum studiosè voluntatum, hic vir hic est, qui tota Biblia, vetus & novum Testamentum unâ cum commentariis decies quater, non obiter, sed pressò vestigio evoluit: hic, inquam, Rex virtute & eruditione tantus, inter tot alia, divinum hoc documentum posteris reliquit. Siquidem interrogatus quemnam in hoc Orbe judicaret beatum, respondit: Hunc ego prorsus beatum judico in hac vitâ, qui seipsum Domino Deo summâ pietate & affectu committit, & omnia quæ illi eveniunt, non alter quam rem à Deo factam laudat, & acceptat. Non hoc oraculum dicamus, & vocem calo lapsum? non verius, non sanctius dixerit è calo Angelus.*

§. V.

Heraclides Alexandrinus memorat venisse se ad Dorotheum sexaginta annis in cavitâ rupe sanctissimè agentem. Ab hoc ad fontem missus hauriendæ aquæ, serpentem vidit innatantem puteo, & mox pedem retulit cum vacuâ hydrâ. Subridens Dorotheus, & hominem diuturnè intuitus, capite leniter conculso: Si Deus, inquit, diabolo permittat in omnes puteos dejicere viperas, tunc omni potu abstineas? Mox è specu progressus ad fontem, hausit aquam, cruce signavit & propinans Heraclidi: Ubi crux, inquit, ibi artes Satanae jacent. *Iustus quasi leo confidens, absque terrore erit: Prov. c. 12. v. 1. & c. 12. v. 1.*

Sed ut quæ hic verba sunt, fiant opera, duplex hoc loco consilium suppeditat Chrysostomus. Primum: Cum in corpore dolor diversus urget, plerumque fit ut alter præ altero non sentiat. Ut qui lœsum & suppurantem habet digitum, simul tamen è stomacho aut capite graviter laborat, de digito tacet, stomachi aut capitis dolorem queritur: Ita, inquit Chrysostomus, si te jactura pecuniæ, aut honoris & famæ, aut alia quævis calamitas dolere jubeat, tu dolorem de peccatis excita & ingemisce; cogita Christi ad columnam cæsi, per vias tracti, in crucem appensis contumelias & cruciatus infandos, simul etiam noxis tuis supplicium deberi agnosce. Hic dolor alterum sentiri prohibebit, mitigabit certè si sentiat. Ideo Christus Nolite, inquit, timere eos qui occidunt corpus, animam autem non possunt occidere: sed potius timere eum, qui potest & animam & corpus perdere in gehennam. Vult Dominus timorem vinci timore, & illum ab isto consumi, ut non contristeri iustum quidquid ei acciderit. *Chrysostom. s. ad pop. Matt. c. 10. v. 28.*

Alterum: Emplastrum parti læsæ applicandum, non sanæ, nec ei cui non congruit. Collyrium oculis medetur, non brachiis, cataportium stomacho recipiendum, non eo pes obligandus, malagma ulceri, non vicinæ parti imponendum: ita prorsus Tristitia nec damno pecuniario, nec honoris dispendio, nec morbo aut horum malorum ulli medetur. Mærore te confice, omnia lacrymis imple, & nec hilum proficies; non pecuniam, non honorem, nec valetudinem luctu revocabis, sed damnum augebis & dolorem. Hujus rei causâ hæc: Tristitia proprium remedium est peccati, hæc lues hoc antidoto curatur; hoc malagma huic ulceri applica; peccasse tristare, non numos perdidisse. Chrysostomus solertissimè nos hujus commonefaciens: *Multatus, inquit, est quispiam pecuniâ; tristatus est, multam non emendavit. Filium quis amisit; doluit, mortuum non resuscitavit. Flagellatus est quis; doluit, contumeliam non revocavit. In morbum quis incidit gravissimum; doluit, morbum non sustulit, sed difficiliorem reddidit. Vides horum nulli prodesse tristitiam: Peccavit quis; tristatus est, peccatum delevit, dissolvit debita.* *Chrysostom. s. ad pop.*

2. Cor. 6. 7.
v. 9 & 10.

debitum. Clarissime Paulus: *Contristati estis*, inquit, secundum Deum, ut in nullo detrimentum patiamini ex nobis. Quae enim secundum Deum tristitia est, penitentiam in salutem stabilem operatur: laculi autem tristitia mortem operatur. Ergo Tristitia, & pharmacum, & venenum est; refert, quia ratione utatis illa. Ergo repeto millies: Non contristabitur iustum quidquid ei acciderit.

CAPVT III.

Humane voluntatis cum divina Conformitatem, Deo gratissimum esse sacrificium.

Post Agnum caelestem quotidie offerri solitum, voluntatis propriae oblationem gratissimum Deo sacrificium esse asserimus. Hieronymus ad Lucinium; optime distinguens: Aurum deponere, inquit, incipientium est non perfectorum: fecit hoc Crates Thebanus, fecit Anrithenes: seipsum offerre Deo, proprie Christianorum est. Totum Deo dedit, qui seipsum obtulit. Et hoc unum unicuique Deum ambiens: Prebe, inquit, fili mi cor tuum mihi. Omnia dedisse censerebis, ubi hoc dederis.

§. I.

VT autem haec cordis seu voluntatis oblatio Deo grata sit, in gratia necesse est ille, qui haec offert. Basilii in Psal. 28. *Afferre Domino fili Dei, afferre filios arietum: Prius*, inquit, sis filius Dei, quam ea offeras quae grata sint Deo. Saltem dolere debes excidisse te gratia, & conari redire. Cor contritum & humiliatum Deus non dispiciet. Praeclarissime Augustinus: Vellem, inquit, ut nihil aliud egerem, quam reddere me, cui me maxime debeo, atque ita Dei fieri, quod ait Poeta, amicum mancipium Domini. Ad hoc omnes alios exhortatus Augustinus: Constantem, inquit, Deo crede, eiq. te totum committe, quantum potes. Idem in Psal. 131. *Noli esse velle quasi proprius, & in tua potestate, sed eius ele- mentissimi & utilissimi Domini te servum esse profite- re*, nisi quod tibi proficit, etiam si nescias. Idem alibi luculentem hoc confirmans: Nihil, inquit, gratius ei possumus offerre, quam ut dicamus, quod dicitur in Psal. 131. *POSSEDE NOS*. Sunt qui ceram vocant aut oleum ad concinnandas in templis lampades. Aliquot secleritiorum sunt haec vota, ideo non optima nec perfecta. Alius abstinentiam vovet a vino, aut ramen omnium optimum, quid enim hic pauperes faciant? ergo melius restat. Non eligit Deus oleum tuum aut ceram tuam, sed hoc quod redemit, animam tuam, hanc illi offer. Et si me interroges, quomodo animam meam, quam ipse habet in sua potestate, illi offeram? respondebo: moribus sanctis, cogitationibus castis, operibus fructuosis. Sic Anna suum Samuelem obtulit, sic Jesu beatissima Virgo: sic Joannes Baptista infans oblatus est: ita Gregorius Nazianzenus, ita Dominicus, Bonaventura, Bernardinus, Bernardus, a parentibus oblato Deo, in viros sanctissimos evaserunt. Quod si tantopere proliit offerri ab aliis, quantum proderit offerri a seipso? quod integerrime Rex David excutis: *Voluntarie*, inquit, *sacrificabo tibi*.

Senec. lib. 1.
de Benef.
cap. 8.

Hoc ipsum mirifice placet cuique nostrum, si quis se nobis oblatione tam liberali devoteat. Socrati olim cum multa multi pro suis quique facultatibus offerrent, Aeschines pauper auditor. Nihil, inquit, dignum te quod dare tibi possum invenio: & hoc uno modo pauperem me esse sentio. Itaque dono tibi quod unum habeo, Me ipsum. Hoc munus rogo quaecunque est, boni consulas, cogitresque alios cum multum tibi darent, plus sibi retinuisse. Cui Socrates: Quid ni tu, inquit, mihi magnum munus dederis, nisi forte parvo te aestimas? Habebo itaque curam ut te meliorem tibi reddam quam

accepi. Vicit Aeschines hoc munere Alcibiadis patrem divitiis animum, & omnem juvenum opulentorum munificentiam. Vides quomodo animum invenit liberalitatis materiam, etiam inter angustias? Non quanti quaeque sint, sed quali dentur animo, quam propria voluntate, perspicendum. Multum dat Deo, imò dat omnia, qui quotidie se suamque voluntatem divinae penitus transcribit. Et hoc diebus singulis non lemel duntaxat iterumque faciendum, sed saepius, sed centies, & millies, tunc praesertim cum quis mutari se sentiat aut impugnetur, cum quippiam successu careat, aut feliciter succedere animadvertit, tunc clamandum: O Dominus meus, & Deus meus ego me tibi offero in omne beneplacitum tuum: fiat voluntas tua. Hoc adversis rebus patientiam, prosperis sobrietatem & moderationem conciliat. Hoc, etsi omnia teterime cadant, hominem afflictum retinet, ne in voces impias & impatientiam prolaturus: hoc meritum auget, hoc homini Deum mirifice propitiatur, hoc scutum est adversus omnem calamitatem.

§. II.

Bernardus hoc omnibus persuasurus: Non habeo, inquit, nisi minuta duo, imò minutissima, corpus & animam, vel potius unum minutum, voluntatem meam: & non habeo illam ad voluntatem illius, qui tantus tantillum tantum necis praevenit, qui toto se totum me comparavit: Alioquin si illam retinero, quia fronte, quibus oculis, quia mente, quia conscientia vado ad viscera misericordiae Dei nostri? Chrysostomus de beato Paulo quotidie seipsum offerente: *Abi*, inquit, *obtulit sacrificium*, & inde laudatur: sed si Pauli hanc ad adducamus in medium, quam calum a terra superius erit, non enim oves offerebat aut boves, sed semetipsum per dies singulos dupliciter immolabat &c. Neque verò his tantum sacrificiis contentus fuit, sed quia seipsum consecraverat Deo, etiam Orbem universum studuit offerre. Hinc igneus ille vir, a se ipsius oblatione tam alacer nullum fugiebat laborem, nulla horrebat pericula, ad omnia pro Deo sustinenda paratissimus.

Evo Diocletiani, Epictetus presbyter & Aftion, religiosissimum vitam agentes in Oriente, a Latroniano Almitridem duce comprehensi, in carcerem ducti sunt. Hic Epictetus: Si craftino, inquit, nos iudex in quaestione rapuerit, mi optime Aftion, & de nomine parentibus, patri interrogat, hoc unum ei respondet: *Epictetus: Christiani sumus: hoc nomen nobis, hoc genus, hoc patria*. Quod si tormentis lacerari nos Deus voluit, nil aliud in tormentis, nisi hoc unum dicamus: Domine Jesu, tua voluntas semper in nobis fiat. Postero die ad tribunal medio foro apparatus evocantur & ceteri. Latronianus pro tribunali sedens, universo populo inspectante, quaerere instituit, unde domo, gente, patri essent. Ad quae Epictetus: Christiani sumus, inquit, & parentibus editi Christianis. Non hoc quazo, ait Latronianus, nomina vestra edite; sed & vestra perditionem jam ante novi. Hic iterum sancti martyres; Christiani sumus, Christum Jesum adoramus; deestamus idola. His auditis, excandescens iudex imperat devotissimos immaniter cedi. Illi elatis in caelum oculis inter cruentas plagas exclamant: Domine Jesu, tua voluntas fiat in nobis. Hic Latronianus acerbe insultans: Ubi est, inquit, defensor ille vester, cuius auxilium imploratis veniat, & vos meis manibus subducatur. Post quae denovo sancti martyres exclamant: Christiani sumus; fiat voluntas Dei nostri in nobis. His vocibus in rabiem effratus iudex, in equuleum jubet attolli martyres, & ungulis ferreis atrociter laniari. Sed neque hic alie voces extorqueri poterant, quam haec ipsae: Christiani sumus, ô tyranne Latroniane, fiat voluntas Dei nostri in nobis. Iudex, sic vincti, turpe sibi ratus, ardentem faciem suspensum admoventi praecipit. Neque tamen jam alie voces audire quam